ΠΟΛΛΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΚΑΙ ΛΙΓΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΗ ΝΕΑ ΒΟΥΛΗ ΤΗΣ ΔΥΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΒΟΝΝΗ. Στὸν κατάλογο τῶν ἐπαγγελμάτων τῶν μελῶν τοῦ κοινοβουλίου τῆς Βόννης ὅπου ἐπικρατοῦν οἱ νομικοί (εἶναι 155 —τὸ ἕνα τρίτο περίπου) ἀποτελεῖ σπάνιο γεγονὸς τὸ ὅτι περιλαμβάνει μία ἀρπίστρια καὶ μία ὀδοντίατρο. Ἀπ' τοὺς 518 βουλευτὰς ποὺ θὰ παρευρίσκονται γιὰ μία τετραετία, σὰν 8η Γερμανικὴ Ὁμοσπονδιακὴ Βουλή, μόνον 125 τελικῶς εἶναι «νέο — ἐκλεγέντες — πέντε τοῖς ἑκατὸ λιγώτερο ἀπ' ὅ,τι στὶς προηγούμενες ἐκλογὲς τῆς ὁμοσπονδιακῆς βουλῆς. Μειώθηκε ἐξ ἄλλου ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν ἡλικίας κάτω τῶν 30 ἐτῶν σὲ τρεῖς: Ἕνα νέο σὲ ἡλικία ἄτομο γιὰ κάθε κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα. Οἱ καινούργιοι ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ εἶναι ἡλικίας 47 ἐτῶν περίπου, κατὰ ἐν νέα μῆνες δηλ. μεγαλύτεροι ἀπ' ὅ,τι οἱ προκάτοχοί τους. Ὁ πρεσβύτερος καὶ ὁ νεώτερος εἶναι ὁ πρώην ὁμοσπονδιακὸς καγκελλάριος Λούντβιχ Ἔρχαρτ (79 ἐτῶν) καὶ ὁ Ματθαῖος Βίσμαν (27 ἐτῶν), πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως Νέων ποὺ ἀνήκει στὴν χριστιανοδημοκρατικὴ ἕνωση. Ἡ ἐκπροσώπησι τῶν γυναικῶν στὸ κοινοβούλιο αὐξήθηκε πάλι ἐλάχιστα — 38 μέλη — δὲν ἐκπροσωπεύονται ἐπίσης ἐπαρκῶς τὰ ἐπαγγέλματα ποὺ δὲν ἔχουν πανεπιστημιακὴ προπαίδευσι, γεγονὸς ποὺ λυπεῖ γενικῶς.

Ὁ σύγχρονος ἐπιχειρηματίας παίζει μὲ τὶς τύχες ἄλλων

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 3ης ΣΕΛΙΔΟΣ

διαχειρίζεται ξένα χρήματα κι' ὁ ἴδιος δέ διαθέτει παρὰ ἕνα μικρὸ ποσοστὸ τῶν μετοχῶν τῆς ἐπιχειρήσεως ποὺ διευθύνει.

Ὁ Μάϊκλ, Μακκόμπυ πιστεύει πὼς ὁ «παίκτης» αὐτὸς τοῦ ποδοσφαίρου φτάνει στὶς κορυφὲς τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων χάρη σέ μιὰ διαδικασία «κοινωνικῆς ἐπιλογῆς». Οἱ ἐπιχειρήσεις ποὺ θέλουν νὰ πετύχουν τοὺς στόχους τους θέλουν σέ αὐξανόμενο βαθμὸ νὰ διευθύνωνται ἀπὸ ἀνθρώπους προσαρμοσμένους στὴ σύγχρονη μέθοδο παραγωγῆς καὶ κυκλοφορίας τοῦ ἐμπορεύματος, στὴ σύγχρονη τεχνολογία. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, σὰν καλοὶ παίκτες, ἔχουν τὴν τάση νὰ ἐνθαρρύνουν ἐκείνους μὲ τοὺς ὁποίους μποροῦν νὰ συνεργαστοῦν στὴν ἐπιτυχία καὶ νὰ ἀποθαρρύνουν ἐκείνους ποὺ δὲν φαίνονται ἱκανοὶ νὰ συμβάλουν στὴ νίκη.

Δὲν εἶναι συνεπῶς, καλὸς παίκτης ἐκεῖνος μόνο ποὺ ἔχει ὡρισμένα ἀπαραίτητα πρῶτα πρόσόντα—ἀγάπη στὴ δουλειά, ἐπιστημονικὴ καὶ τεχνολογικὴ εἰδίκευση —ἀλλὰ κυρίως ἐκεῖνος ποὺ ἀπορεῖ νὰ ἀλλάζη μέσα στὴ διαδικασία τῆς δουλειᾶς του. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ μποροῦν νὰ συνταιριάζουν τὸ χαρακτήρα τους μὲ τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ «παιχνιδιοῦ» εἶναι καὶ οἱ καλύτεροι, οἱ πιὸ περιζήτητοι «μάνατζερς». Γιὰ τὸν Μακκόμπυ κάθε ὀργανωτικὴ ἐργασία, στὴ βιομηχανία ἢ στὶς ὑπηρεσίες, στὸν τεχνικὸ τομέα ἢ στὸν τομέα τῶν γραφείων, εἶναι μία «ψυχοδομή» ποὺ κάνει ταυτόχρονα ἐπιλογὴ καὶ μεταβάλλει τὸ χαρακτήρα. Ἄλλο χαρακτῆρα ἀπαιτοῦσε καὶ διαμόρφωνε τὸ ἐργοστάσιο ποὺ παρῆγε ἕνα συγκεκριμένο προϊόν, μὲ τὶς ἴδιες μεθόδους καὶ τὰ ἴδια μέσα παραγωγῆ πολλὰ χρόνια καὶ ἄλλους χαπολλὰ χρόνια καὶ ἄλλους χαρακτῆρες ἀπαιτεῖ καὶ διαμορφώνει ἡ σημερινὴ μεγάλη ἐπιχείρηση, ποὺ ἁπλώνεται σὲ πολλοὺς ταυτόχρονα καὶ τελείως διαφορετικοὺς κλάδους καὶ τόπους, ποὺ ἀνταγωνίζεται μὲ ἰσάξιούς της γίγαντες καὶ πάει γιὰ νὰ ἐπικρατήση, πρέπει νὰ εἶναι πάντα ἕτοιμη γιὰ ἀνανεώσεις τόσο στὸν τεχνικό της ἐξοπλισμὸ ὅσο καὶ στὶς μεθόδους διευθύνσεως.

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ὁ ἰδεωδέστερος τύπος, ἀνάμεσα στὶς τέσσερις κατηγορίες ποὺ περιέγραψε ὁ Μακκόμπυ εἶναι ὁ τύπος τοῦ «παίκτη». «Συνεργάσιμος ἀλλὰ ἀνταγωνιστικός, ἄνετος καὶ αἰσιόδοξος ἀλλὰ μὲ ἀκατανίκητη τὴν ἐπιθυμία τῆς νίκης, παίκτης τῆς ὁμάδος ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν πόθο νὰ εἶναι ἕνας σοῦπερ— στάρ», ἀρχηγὸς τῆς ὁμάδος ἀλλὰ καὶ συχνὰ ἀντάρτης ἐναντίον τῆς γραφειοκρατικῆς ἱεραρχίας, ἔντιμος στὸ παιχνίδι καὶ χωὶς προκαταλήψεις, ἀλλὰ ἀμείλικτος ἀπέναντι στὶς ἀδυναμίες, σκληροτράχηλος καὶ κυριαρχικὸς ἀλλὰ ὄχι καταστρεπτικὸς γιὰ τοὺς συνεργάτες του καὶ τὴν ὁμάδα ποὺ διευθύνεις. Αὐτὰ εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ σύγχρονου «παίκτη» τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ μ' αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ διαμορφώνεται μέσα στὴ δουλειά του ὁ σύγχρονος ἐπιχειρηματίας.

Ἀλλὰ ἐδῶ ἔρχεται καὶ τὸ μεγάλο ψυχολογικὸ θέμα ποὺ προβάλλει ὁ Μακκόμπυ: Ὁ σύγχρονος τύπος τοῦ διευθύνοντος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐργάζεται μὲ τὸ μυαλό του μέσα στὴ σκληρὴ διαδικασία τῆς ἐργασίας του χάνει τὴν καρδιά του. Φυσικὰ ὁ Μακκόμπυ χρησιμοποιεῖ τοὺς ὅρους «μυαλό» καὶ «καρδιὰ» συμβατικά, ἐννοώντας μ' αὐτοὺς τὴν καθαρὰ διανοητικὴ σφαῖρα καὶ τὴ σφαῖρα τῶν ἀνθρώπινων αἰσημάτων. Ὅταν λέη «μυαλό», ἐννοεῖ τὸ ὄργανο μὲ τὸ ὁποῖο ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ κάνη περίπλοκους ὑπολογισμούς, νὰ ἀποκρυπτογραφῆ κώδικες, νὰ λύνη προβλήματα τεχνικῆς, νὰ κάνη λογαριασμούς.

Ὅσο γερὸ καὶ ἀσκημένο μυαλὸ κι' ἂν ἔχη ὁ ἄνθρωπος, δὲν μπορεῖ νὰ λύση παρὰ μόνο μὲ τὴν «καρδιὰ» ἄλλα βασικὰ προβλήματα ποὺ τοῦ παρουσιάζονται. Ὅπως εἶναι ἡ λύση ποὺ θὰ δώση σὲ μιὰ συναισθηματικὴ ἀμφιβολία ἢ τὸ νὰ ἐνεργήση σύμφωνα μὲ μιὰ ἠθικὴ ἀρχὴ ἢ τὸ νὰ κρίνη σύμφωνα μὲ μιὰ ἠθικὴ ἀρχὴ ἢ τὸ νὰ κρίνη σύμφωνα μὲ τὶς ἀνθρώπινες ἀξίες ποὺ παρεμβάλλονται στὰ δεδομένα κάθε προβλήματος. Ἀλλὰ ἐδῶ εἶναι τὸ πρόβλημα: Οἱ διευθυντὲς ποὺ «ψυχαναλύθηκαν» ἀπὸ τὸν Μακκόμπυ ἀναγνώρισαν ὅτι ἡ δουλειά τους ἀναπτύσσει τὸ «μυαλὸ», ὄχι ὅμως καὶ τὴν «καρδιὰ» τους. Στὸ ἐρώτημα ἂν θεωροῦν ὅτι οἱ διανοητικὲς ἱκανότητες ἔχουν, γιὰ τὴ δουλειά τους, τὸ προβάδισμα ἔναντι τῶν συναισθηματικῶν ἱκανοτήτων, ἀπαντοῦσαν ὅλοι ὑπὲρ τοῦ πρώτου μέρους.

Ἔτσι ὅμως διαμορφώνεται ἕνας τύπος «ἡγέτης» τῆς οἰκονομίας ποὺ λειτουργεῖ σὰν ἠλεκτρονικὸς ὑπολογιστής, ἀφοῦ στερεῖται ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ στοιχεῖο ἐκεῖνο ποὺ κάνει τὸν ἄνθρωπο νὰ διαφέρη ἀπὸ τὸν ἠλεκτρονικὸ ὑπολογιστή: τὸ συναίσθημα. Τὴν ἱκανότητα νὰ αἰσθάνεται τὸν ἀνθρώπινο πόνο ποὺ μπορεῖ νὰ προκαλέση ἡ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη ἀπόφασή του, τὴν ἱκανότητα νὰ αἰσθάνεται «συμπάθεια» γιὰ τοὺς ἄλλους, δηλαδὴ νὰ μπορῆ νὰ συμπάσχη. Τότε καὶ οἱ ἀποφάσεις του δὲν ἀποβάλλουν τὸν ἀνθρώπινο χαρακτῆρα τους. Ἂν ὁ «παίκτης», ὁ «ἀρχηγὸς τῆς ὁμάδας» ἔχει, ἐκτὸς ἀπὸ μυαλὸ, καὶ καρδιά, τότε θὰ μπορῆ νὰ παίρνη τὶς ἀποφάσεις του ἔτσι ὥστε νὰ ἐλαφρύνη τὸν ἀνθρώπινο πόνο ποὺ μποροῦν νὰ προκαλέσουν, ὅταν δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀποφύγη ὁλότελα.

Τὸ πρόβλημα εἶναι μέγιστο καὶ τίθεται γιὰ πρώτη φορὰ μὲ «ὅρους ψυχολογίας», ἀλλὰ ἀσφαλῶς δὲν εἶναι καινούργιο. Ἔχει τεθῆ συχνότατα στὸ παρελθὸν γιὰ τοὺς πολιτικοὺς καὶ τοὺς στρατιωτικοὺς ἡγέτες. Τώρα ἐπεκτείνεται καὶ στοὺς οἰκονομικοὺς ἡγέτες, ἀκριβῶς ἐπειδὴ αὐξάνει ὁ ρόλος τους στὶς πολιτικὲς ἀποφάσεις καὶ τὶς ἐπιλογὲς τῶν βιομηχανικῶν κρατῶν. Σὲ πιὸ ἁπλουστευμένη μορφὴ θὰ μποροῦσε νὰ πῆ κανεὶς ὅτι εἶναι τὸ μόνιμο πρόβλημα ἀνάμεσα στὴ δύναμη καὶ στὴν ἀνθρωπιά. Πρόβλημα ἄλυτο, ὡς γνωστόν....

ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΚΟΜΑ ΥΦΕΣΗ;

Τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος θὰ κριθῆ τελικὰ ἀπὸ τὴν ἰσορροπία τρόμου ἢ τῆς τεχνολογίας

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ. Ἕνα ἀπὸ τὰ μέγιστα ἐρωτήματα ποὺ μπαίνουν μὲ τὸν καινούργιο χρόνο μπροστὰ στὴν κυκλωμένη ἀπὸ ἐρωτηματικὰ ἀνθρωπότητα εἶναι αὐτὸ ποὺ ἀφορᾶ τὴ διεθνῆ ὕφεση καὶ τὸ μέλλον της. Ἀπὸ τὴ συνάντηση τοῦ Βλαδιβοστὸκ, ποὺ σημάδεψε καὶ τὸ τέλος της νιξονικῆς περιόδου καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴ συνάντηση τοῦ Ἐλσίνκι, ποὺ δὲν ἦταν παρὰ ἡ ἐπικύρωση καταστάσεων ποὺ ἀποτελοῦσαν πιὰ τετελεσμένα γεγονότα γιὰ τὴν ἐποχή μας, ἡ διεθνὴς ὕφεση δὲν σημείωσε κανένα οὐσιαστικὸ βῆμα. Ἀντίθετα ἔμεινε στάσιμη καὶ σὲ μερικὰ σημεῖα ὑπεχώρησε.

Ὁρατὴ εἶναι ἡ ὑποχώρηση στὸ θέμα τῆς συνεργασίας ἀνάμεσα στὶς δύο χῶρες. Ὁ Νίξον, στὶς πιὸ αἰσιόδοξες στιγμὲς τῶν ἀμερικανο - σοβιετικῶν σχέσεων, τόνιζε ὅτι ἡ ὕφεση θὰ ἐξελίσσεται σὲ συνεργασία σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς: Στὸν οἰκονομικό, τὸν ἐπιστημονικό, τὸν τεχνολογικὸ τομέα, στὴ γῆ καὶ στὸ διάστημα. Ἡ αἰσιοδοξία ἐκείνη ἔδωσε βέβαια τὴν κοινὴ ἀπήχηση τῶν δύο διαστημοπλοίων τοῦ «Ἀπόλλων» καὶ τοῦ «Σογιούζ», ἀλλὰ ἡ κοινὴ ἀπήχηση δὲ στάθηκε ἀφετηρία γιὰ νέες ἐξελίξεις. Περισσότερο ἔμοιζε σὰν τελευταία ἀναλαμπὴ ἑνὸς ἐξαιρετικὰ αἰσιόδοξου παρελθόντος. Τὸ 1976 δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξη καμμιὰ κοινὴ ἐνέργεια καὶ καμμιὰ ἄξια λόγου συμφωνία.

Ἐκεῖ ὅπου ἡ συνεργασία φαινόταν νὰ ἔχη λαμπρὸ μέλλον, στὸν οἰκονομικὸ τομέα, σημειώθηκε καὶ ἡ μεγαλύτερη ὀπισθοδρόμηση. Δὲ σταμάτησαν οἱ ἐμπορικὲς ἀνταλλαγές, οὔτε βεβαίως οἱ ἀγορὲς σιτηρῶν ἀπὸ τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση. Ἀλλὰ δὲν προωθήθηκαν οἱ μεγάλες ἐκεῖνες προκαταρκτικὲς συμφωνίες γιὰ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ τῶν ἐνεργειακῶν πηγῶν τῆς Σιβηρίας. Κι' ὅπως ἡ οἰκονομικὴ συνεργασία ἀναπτυσσόταν πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις, τὸ πάγωμα ἐπέδρασε γενικά. Οἱ εὐρωπαϊκὲς καὶ οἱ ἰαπωνικὲς ἐπενδύσεις ποὺ ἦταν ἕτοιμες νὰ πάροιν τὸ δρόμο γιὰ τὴ Σιβηρία δὲν πῆγαν τελικά. Κι' ἔτσι ἀνακόπηκε κι' ὁ σχετικὸς ἀνταγωνισμὸς ποὺ πήγαινε νὰ δημιουργηθῆ ἀνάμεσα στὶς βιομηχανικὲς δυνάμεις τοῦ Δυτικοῦ κόσμου, μὲ ἔπαθλο τὴν τοποθέτησε βασικοὺς καὶ κερδοφόρους τομεῖς τῆς σοβιετικῆς οἰκονομίας.

Ἡ κρίση τοῦ πετρελαίου καὶ ἡ αὔξηση τῆς τιμῆς του, ποὺ θὰ ἔπρεπε, λογικά, νὰ κάνη τὸ Δυτικὸ κόσμο νὰ ἐπισπεύση ἐπενδύσεις καὶ συμφωνίες μὲ τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση γιὰ ἐξασφάλιση ἐνεργείας, ἐπέδρασε διαφορετικά. Τὰ ἐλλείμματα τῶν ἰσοζυγίων, οἱ ἀνάγκες τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν σὲ πετροδολλάρια καὶ ἡ εἰσροὴ τοῦ πρωτοφανοῦς πλούτου ποὺ συσσωρεύουν οἱ χῶρες - ἐξαγωγεῖς πετρελαίου ἔστρεψαν πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση τὶς δυτικὲς ἐπενδύσεις. Τώρα ποὺ ἡ Σουηδικὴ Ἀραβία, ἡ Λιβύη, τὰ ἐμιράτα τοῦ Περσικοῦ Κόλπου ἔχουν χρῆμα καὶ ἐπιθυμοῦν ἀνάπτυξη, εἶναι ἡ στιγμὴ νὰ στραφοῦν πρὸς τὰ ἐκεῖ οἱ κεφαλαιοῦχοι καὶ οἱ πωλητὲς τεχνολογίας. ἡ οἰκονομικὴ συνεργασία μὲ τὸν Ἀνατολικὸ κόσμο μπορεῖ νὰ περιμένη.

Η ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΜΟΝΕΤΙΚΗ

ΓΙΑΤΙ, βεβαίως, ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων δὲν μπορεῖ νὰ ἀναστραφῆ. Τὸ δυτικὸ κεφάλαιο ξέρει πολὺ καλὰ πὼς τὰ ἔργα ποὺ ἔχει προγραμματίσει ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση θὰ γίνουν ὁπωσδήποτε. Μὲ τὴ δική του συμβολὴ ἢ χωρὶς αὐτήν. Συνεπῶς, καμμιὰ ὠφέλεια δὲ θὰ ἔχη ἂν ἐγκαταλείψη, τελικῶς αὐτὸ τὸ τόσο πρόσφορο ἔδαφος, ἁπλῶς καὶ μόνο γιὰ νὰ δημιουργήση πρεσωρινὲς δυσχέρειες στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση.

Ὁ Λεονὶντ Μπρέζνιεφ φαίνεται ἀρκετὰ βέβαιος γι' αὐτό, ὥστε νὰ περιμένη ὑπομονετικὰ νὰ λήξη ἡ ἀπροκλογική καὶ ἡ ἐκλογικὴ περίοδος στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, νὰ ἀναλάβη τὰ καθήκοντά του ὁ νέος πρόεδρος καὶ νὰ ἀρνίση ἡ φυσιολογικὴ πολιτικὴ ζωή.

Ἕνας ἀκόμη παράγοντας φαίνεται νὰ ὑποβοηθῆ τὴ στιγμὴ αὐτὴ τὴν ἐπάνοδο τῶν σοβιετο - ὁμοειδικανικῶν σχέσεων στὴν «ὁμαλότητα»: Ἡ ἄφιξη τῶν διδοσπαστικῶν στὴν Κίνα καὶ ἡ κατίσχυση τῶν «μετριοπαθῶν» — δηλαδὴ τῆς μερίδας ποὺ θέλει τὴ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη καὶ τὴν ἐκμηχάνιση τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς. Στὴν προσπάθειά τους αὐτὴ οἱ νέοι ἡγέτες τῆς Κίνας θὰ ἀνοίξουν τὴν ἀγορὰ τῆς χώρας τους πρὸς τὴ Δύση. Ἡ προώθηση τῆς ἐμπορικῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς γενικώτερα συνεργασίας μὲ τὴν Κίνα δὲν ἀποκλείεται νὰ ἀποτελέση ἀνασταλτικὸ παράγοντα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς συνεργασίας στὸ σοβιετικὸ χῶρο, ἀλλὰ καὶ ἡ σοβιετικὴ ἡγεσία δὲν ἀγνοεῖ ἕνα καθοριστικὸ παράγοντα: Ὅτι μία χώρα ποὺ προχωρεῖ στὴ βιομηχανικὴ της ἀνάπτυξη ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ αἴσθημα στασερότητας καὶ σιγουριᾶς στὶς ἐξωτερικές της σχέσεις, συνεπῶς ἡ ἔνταση μεταξὺ Κίνας καὶ Σοβιετικῆς Ἑνώσεως θὰ μειώνεται, πρᾶγμα ποὺ θὰ δώση στὸν κ. Μπρέζνιεφ τὴν ἄνεση νὰ διαπραγματευθῆ μὲ μεγαλύτερη ἄνεση τοὺς νέους ὅρους συνεργασίας μὲ τὴ Δύση.

Ἡ ὁποία ἀντιμετωπίζει, ὡστόσο, ἕνα ἐρωτηματικὸ στὸ σημεῖο αὐτό: Τὶς ἀμερικανικὲς πωλήσεις ὅπλων. Δὲ χωράει ἀμφιβολία πὼς ἡ ἀνάπτυξη τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων μὲ τὴν Κίνα θὰ περιλάβη καὶ πωλήσεις ὅπλων. Ἀλλὰ αἰτιολογικό, γιὰ μαζικὴ ἀγορὰ ὁπλισμοῦ ἐκ μέρους τῆς Κίνας δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἐναντι τοῦ λαοῦ της, παρὰ ὁ κίνδυνος συγκρούσεως μὲ τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση. Κι' αὐτὸ ἴσως ἀναγκάση τὴν κινεζικὴ ἡγεσία νὰ διατηρῆ τὴν ἔνταση, κι' ἔτσι ὁ κινεζικὸς παράγοντας νὰ μὴ λειτουργῆ παρὰ μόνο ὑπὲρ τῆς ἀμερικανικῆς πλευρᾶς στὴ νέα φάση τῶν ἀμερικανο - σοβιετικῶν σχέσεων.

ΟΛΟΙ ΒΕΒΑΙΑ ΘΕΛΟΥΝ ΤΟ ΧΑΡΤΙ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ἀστάθειας θὰ εἶναι ἡ Κίνα, ὥσπου νὰ σταθερὸ ποιηθῆ ἡ νέα ἡγεσία. Ἐκεῖνο, ὅμως ποὺ μπορεῖ νὰ θεωρῆται βέβαιο εἶναι πὼς ἡ χώρα τῶν ὀκτακοσίων ἑκατομμυρίων δὲν μπορεῖ νὰ προσδεθῆ μονόπλευρα μὲ τὴ μία ἢ τὴν ἄλλη πλευρά, χωρὶς νὰ διακινδυνεύση τὸ μέλλον της.

Ἡ ἐπαναληψη τῶν συνομιλιῶν γιὰ τὰ συνορισκὰ προβλήματα ἀνάμεσα στὶς δύο χῶρες, ὕστερα ἀπὸ διακοπὴ δεκαεκτὼ μηνῶν εἶναι ἕνα πρῶτο βῆμα, ἀλλὰ καὶ δεῖγμα κάποιας ὑφέσεως στὶς τεταμένες σχέσεις τῶν δύο χωρῶν. Ἐξ ἴσου χαρακτηριστικὸ εἶναι καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι, μετὰ τὶς συλλήψεις τῶν ριζοσπαστῶν, ἡ σοβιετικὴ πλευρὰ ἀποφεύγει κάθε ἐπίθεση ἐναντίον τῆς Κίνας στὸν ἰδεολογικὸ τομέα. Ἔστω καὶ ἂν ἡ κινεζικὴ πλευρὰ συνεχίζη τὶς ἐπιθέσεις της καὶ διακηρύσσει πὼς ἀμείωτη παραμένει ἡ ἐχθρότητά της πρὸς τοὺς «σοβιετολιανιστές» τοῦ Κρεμλίνου. Τὸ Κρεμλίνο δὲν ἀγνοεῖ πὼς ἡ πάλη γιὰ τὴν διαδοχὴ δὲν ἔχει λήξει στὴν Κίνα, γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἀλλαγὴ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ γίνη κλιμακωτὰ σχεδὸν ἀνεπαίσθητα. Ἔτσι, δὲν ἔνεκα παρὰ νὰ κάνη καὶ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ἐπίδειξη ὑπομονῆς, πρᾶγμα ποὺ φαίνεται ἀπολύτως διατεθειμένη νὰ κάνη ἡ σοβιετικὴ ἡγεσία.

Τὰ μεγάλα της ἀνοίγματα πρὸς τὴ Δύση, ἀνοίγματα ποὺ ἔκτιναν Ἀμερικανοὺς ἐκπροσώπους νὰ δηλώνουν ἡμιεπίσημα πὼς ἡ Κίνα μόνον τυπικὰ δὲν εἶναι μέλος τοῦ ΝΑΤΟ, κάπου θὰ πρέπει νὰ σταματοῦν, κάπου θὰ πρέπει νὰ ἐξισορροποῦνται μὲ τὴν ὕφεση στὶς σινοσοβιετικὲς σχέσεις. Ἂν ἡ ἡγεσία τοῦ Χούα Κοῦο Φέγκ θέλει νὰ κοστήση ἀδέσμευτη τὴ χώρα. Ἔτσι δὲν ἀποκλείεται, μὲ τὴν προωθεισα ἀμερικανικῶν ὅπλων, ἡ Κίνα νὰ αἰσθανθῆ μεγαλύτερη σιγουριά, μὲ ἀποτέλεσμα τὴ μείωση τῆς ἐντάσεως στὶς σνέσεις της μὲ τὴν ἄλλοτε ἀδελφή της δύναμη. Ἡ σοβιετικὴ πλευρὰ φαίνεται διατεθειμένη, πάντως, νὰ κάνη ὅ,τι μπορεῖ πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή.

Ὅπως ὅλα δείχνουν, τὸ μέλλον τῆς ὑφέσεως στὶς ἀμερικανοσοβιετικὲς σχέσεις ἐξαρτᾶται κατὰ πολὺ ἀπὸ τὸν κινεζικὸ παράγοντα. Κάθε πλευρὰ θέλει νὰ παίξη πρὸς ὄφελός της τὸ κινεζικὸ χαρτί καὶ ἔτσι ἡ Κίνα ἔχει ἄλλη τὴ δυνατότητα νὰ ἀναπτύξη σὲ πολλαπλὰ ἐπίπεδα τὸ διεθνές της παιχνίδι καὶ νὰ ἀντλήση τὰ μέγιστα ὀφέλη. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει πὼς οἱ ἀμερικανοσοβιετικὲς σχέσεις δὲν ἔχουν καὶ τὴν δική τους αὐτονομία. Καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ θυμηθῆ κανεὶς σὲ ποιὰ σημεῖα προσέκρουσε ἡ ἀνάπτυξη τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν.

Πρῶτος παράγοντας ἦταν ἡ δημοκρατικὴ πλειοψηφία τοῦ κογκρέσσου καὶ εἰδικότερα ἡ ὁμάδα ποὺ ἀκολουθοῦσε τὸν κ. Τζάκσον. Ἡ ὁποία καὶ πέτυχε τὴν πρώτη μεγάλη της κίνηση: τὴν ἀναστολὴ τῆς λειτουργίας τῶν μεγάλων οἰκονομικῶν συμφωνιῶν, ὅσο ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση δὲν θὰ ἄφηνε ἐλεύθερη τὴ μετανάστευση τῶν Ἑβραίων. Ὁ Λεονὶντ Μπρέζνιεφ, παρὰ τὶς ἐντονες ἀντιδράσεις του σ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους, ποὺ ἀποτελοῦσαν πραγματικὰ ἐπέμβαση στὴν ἐσωτερικὴ πολιτικὴ τῆς χώρας του, προσπάθησε νὰ καθησυχάση τὰ μέλη τοῦ ἀμερικανικοῦ κογκρέσσου κατὰ τὶς συναντήσεις του μαζί τους στὴν τελευταία φάση τῶν ἄμεσων ἀμερικανοσοβιετικῶν ἐπαφῶν. Ὡστόσο τέτοιοι ὅροι μποροῦν νὰ τίθενται ἀπὸ ἕνα ἀντιπολιτευόμενο κόμμα ὄχι ὅμως καὶ ἀπὸ ἕνα κόμμα ποὺ βρίσκεται στὴν ἀρχή. Ὡς κυβέρνηση, τὸ δημοκρατικὸ κόμμα δὲν μπορεῖ νὰ συνεχίση τὴν ἴδια πολιτική, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Τζίμμυ Κάρτερ ἔσπευσε νὰ δηλώση ὅτι σύντομα θὰ ἐπαναληφθοῦν οἱ ἀμερικανοσοβιετικὲς ἐπαφὲς ἐπὶ ἀνωτάτου ἐπιπέδου.

Ἀπὸ τὴ δημοκρατικὴ πλειοψηφία τοῦ κογκρέσσου, εἶχε προέλθει καὶ ἡ δεύτερη ἀντίρρηση στὴν ἀνάπτυξη τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων τῶν δύο χωρῶν καὶ στὴν πολιτικὴ τῆς ὑφέσεως γενικά, ὅπως τὴν εἶχε ἀσκήσει ὁ Χένρυ Κίσσινγκερ. Ὑποστήριξε ἡ πλευρὰ τῶν δημοκρατικῶν ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς ὑφέσεως ἀπέφερε μονόπλευρα ὀφέλη, ὑπὲρ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως καὶ ζήτησε τὴ σκλήρυνση τῆς ἀμερικανικῆς πλευρᾶς στὶς διαπραγματεύσεις ὥστε μὲ εὐνοϊκώτερους γιὰ τὴν Ἀμερικὴ ὅρους νὰ λειτουργῆ ἡ ὕφεση. Τὴ θέση αὐτὴ ἔσπευσε νὰ ὑποστηρίξη, κατὰ τὴν πρώτη ἐμφάνισή του στὴν ὑπεύθυνη θέση τοῦ προεδρικοῦ συμβούλου ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας ὁ κ. Σμπίγκνιου Μπρεζίνσκυ. Διατυπωμένη μετεκλογικὰ ἡ θέση αὐτὴ ἀποκτᾶ ἄλλη βαρύτητα. Καὶ ἔτσι θὰ μποροῦσε νὰ θεωρῆται βέβαιο ἀπὸ τώρα ὅτι ἡ ἐπικείμενη φάση τῶν ἀμερικανοσοβιετικῶν σχέσεων δὲν θὰ εἶναι εἰδυλλιακή.

ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΤΡΟΜΟΥ Η ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ;

ΚΑΤΑ τὴ συνάντηση τοῦ Βλαδιβοστὸκ ἔκανε τὴν ἐμφάνισή του καὶ ὁ τρίτος παράγοντας ποὺ ἀνέκοψε τὴν ὁμαλὴ ἐξέλιξη τῆς διεθνοῦς ὑφέσεως: Ὁ παράγοντας τῆς στρατηγικῆς ἰσοπαλίας ἢ ὑπεροχῆς. Φορέας αὐτῆς τῆς ἀπόψεως ἦταν ὁ τότε ὑπουργὸς ἀμύνης καὶ νῦν σύμβουλος ἐπὶ τῆς ἐνεργείας Τζαίημς Σλέσσινγκερ καί, φυσικά, ἡ δημοκρατικὴ πλειοψηφία τοῦ κογκρέσσου.

Ὁ Χένρυ Κίσσινγκερ, εἶχε ἀντιδράσει τότε κατὰ τρόπο ἔντονο, τονίζοντας ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβη οὔτε ποῦ ἔγκειται ἡ στρατηγικὴ ὑπεροχή, οὔτε τί μπορεῖ νὰ κάνη κανεὶς μ' αὐτήν.

Πραγματικά, ὅταν τὰ ὅπλα ἔχουν τὴν καταστρεπτικὴ δύναμη ποὺ ἔχουν σήμερα, τὸ νὰ ἔχη ἡ μία δύναμη κάτι περισσότερο ἀριθμητικὴ ἢ ἔστω καὶ ποιοτικά, ἀπὸ τὴν ἄλλη, δὲν παίζει μεγάλο ρόλο. Τὸ θέμα εἶναι ὅτι καὶ οἱ δύο δυνάμεις ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ καταστρέψουν τὸν πλανήτη κάπου δύο ἢ τρεῖς φορὲς πάρα ἀπὸ τὴν πρώτη καταστροφή του. Ἐκεῖνο ποὺ δὲ θέλησε νὰ πῆ ὁ Κίσσινγκερ ἦταν ὅτι τὸ θέμα τῆς ὑπεροπλίας τίθεται ὅταν τὸ πλέγμα τῶν πολεμικῶν βιομηχανιῶν καὶ τῆς κρατικῆς ἐξουσίας μένει ἄρρηκτο. Κι' αὐτὸ συμβαίνει σήμερα στὴν Ἀμερική. Ἡ ἀμερικανικὴ πολιτικὴ θὰ ἐξακολουθήση νὰ καθορίζεται καὶ μάλιστα μὲ μεγαλύτερη ἔμφαση ἐπὶ Κάρτερ ἀπὸ τὸ στρατιωτικοβιομηχανικὸ πλέγμα, ἐναντίον τοῦ ὁποίου εἶχε ἐπιτεθῆ μὲ δριμύτητα ὁ ἴδιος ὁ Ἀϊζενχάουερ ὅταν παρέδινε τὴν ἀρχή.

Συνεπῶς, ἡ εἰσροὴ μεγάλων ἐπενδύσεων στὴν πολεμικὴ βιομη